

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumerează și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 18 Aprilie st. v.

„Maghiarii din Transilvania se prăpădesc!“

Eată o exclamațiune, care dacă ar fi Români cei ce ar pronunța-o, de sigur că le-ar aduce procese și întemnițări. În gura Maghiarilor însă și în diaristica lor este patriotism și servește drept motiv la înființare de reuniuni de maghiarizare, sau în stilul oficios al „patrioților“, reuniuni de „cultură“.

Este de prisos, după-ce ministrul-președinte ung. s'a pronunțat atât de categoric și de respicat, față cu rezoluțiunea Sibiană, a mai sta astăzi de vorbă asupra temei: întru cât văeratul maghiar este la loc, fie după cum îl înțeleg oamenii politici ai Maghiarilor, fie după cum îl înțeleg alții. Sînt o mulțime de lucruri, cari ilustrează cu prisosință cestiunea. Avem deci numai să nu le perdem din vedere.

Pentru astăzi va fi de ajuns a avea în vedere trei puncte: Clujul, Șemnițul și — Ocna. Cele două dintăiu sînt două puncte, cari strălucesc mai mult între celelalte, dintre câte au luat asuprași să răspândească „cultura“ maghiară. Cel din urmă este unul din acele multe puncte, unde se pune în practică răspândirea „culturii“ maghiare.

Urmărind cu atențiune cele ce s'au întemplat în „focularele“ aceste din cestiune ne vom convinge și întru cât vaerătura Maghiarilor este justificată.

Însă noi pentru astăzi n'avem intențiunea de a cerceta întru cât este justificată vaerătura maghiară. Ni se pare cu mult mai de importanță a cerceta, cum Maghiarii caută a răspândi „cultura“ maghiară și credem, că rezultatul ne va deslega și cealaltă cestiune.

Ne oprim puțin la Cluj și la Șemniț, fiindcă aceste au dat probele până acum cele mai eclatante, cum este a se înțelege „răspândirea culturii“ în sensul cum o pricep Maghiarii.

Credem că este de prisos a repeta ceea-ce presupunem, că cetitorii știu de mult despre Cluj și mai dincoace despre Șemniț. Ne mărginim dar' a dice că în amîndouă locurile s'au dat probe cum știu oamenii pune în practică încercarea de a zădărnici dezvoltarea spirituală între tinerii nemaghiari. Îndată ce se simte că acestia țin ceva la naționalitatea lor, se aplică terorismul.

Atât Clujul cât și Șemnițul sînt probele cele mai nedisputabile, că tinerii de altă naționalitate, dacă n'au inclinări spre renegațiune și dacă nu au aplecare spre șovinism maghiar, sînt privați până și de scutul dreptății.

După experiențele, la a căror cunoștință au putut să ajungă și cetitorii noștri, nu mai e noutate pentru nimene, că autoritățile publice imediate, de frică sau prin consens, au lăsat pe tinerii nemaghiari pradă terorismului unor capete înferbătate nedisciplinate.

Ba e constatat, că tinerii nemaghiari dela cele două foculare ale „științei“ și dacă apelează la autorități publice mai înalte, rămân nemângăiați.

Să băgăm de seamă că toate aceste se întemplă la universități și la academii, unde trebuie să domnească spiritul umanitar al științei. Putem dar' concluda, ce are să fie la instituturile medii și elementare de toată mîna, unde Maghiarii sînt mai puțin controlați.

Aceste încât privesc partea spirituală.

Acum să vedem atitudinea maghiară în ceea-ce privesc partea materială.

Ne îndreptăm privirile asupra orășelului Ocnei (Sibiului).

Acî locuiesc Români cu Maghiari împreună de secol. În timpurile cele grele din anii 1848—1849, după cum sîntem informați din isvorul cel mai demn de credință, Românii, cu jertfe, cu expunere chiar, au ocrotit elementul maghiar, ca să nu i se întemple nici o supărare. Dar' Românii acestia buni la inimă, mai lucrători și mai păstrători, după-ce au încetat privilegiile s'au ridicat în timp scurt la o stare mai bună materială. Pe cale legală și onestă au prefăcut multă moșie ungurească în moșie românească.

Românii din Ocna astăzi nu numai după număr, dar' și după avere, considerăți în totalitatea lor, sînt superiori concetățenilor lor maghiari.

Aceasta însă, dacă nu este crimă în ochii șovinismului maghiar, dar' sminteală la toată întemplarea este.

Cum se lase dar' „patrioții“ infalibili, ca Românii să fie superiori față cu conaționali lor!

Mai întăiu au dărimat paritatea, pe basa căreia, timp îndelungat, după încetarea privilegiilor, se alegea reprezentanța comunală. După legea electorală specială pentru transilvaneni, civii cu drept electoral înainte de 1848 au folosit dreptul acesta și mai departe fără privire la cens. Cu chipul acesta Maghiarii dispuneau până înainte cu vre-o câțiva ani de o mică majoritate de alegători. Șovinistii au împins și pe cei nevinovați dintre cetățenii maghiari și împreună cu vinovații au stricat paritatea ca să dispună de potestate în oraș. Ajungînd Românii la majoritate, mai întăiu i-au desbinat cu promisiuni deșerte, că nu se va regula proprietatea. Mai târziu au scos din reprezentanță o parte din Români sub cuvînt, că nu știu ceti în: — „Vii-toriul“.

Scopul acestei manopere a fost a asigura magistratul cu toate posturile drept *sinecure* pentru indiviți maghiari fără de pregătire corespunzătoare, dar' foarte rîvnitori la salariile împreunate cu acele posturi.

Aceasta însă este numai temeiul cum are a se pune în practică răspândirea „culturii“. Căci pe temeiul acesta aveau să fie clădite cele ce au și urmat mai departe.

S'a cerut, și după câte auzim, guvernul a și încuviințat cererea, ca să se institue în Ocna judecătoria reg. cercuală, cu toate, că Sibiul, unde este și judecătoria și tribunal, nu e mai departe decît o cale de 18 minute cu calea ferată. Mai mult! Se susține, că judecătoria aceasta are a fi îngremiată la tribunalul din Alba-Iulia, unde are a se îngremia Ocna și în privința catastrală. Va să dîcă, la o distanță de 9—10 stațiuni de cale ferată cu întreruperile dela Copșa-mică și dela Teiuș, ca omul sărac să nu-și poată vedea de afaceri nici când vinde, nici când cumpără moșie, dar' nici când are să-și o apere.

După toate aceste intențiunea mai este a se regula și proprietatea de așa, ca omul sărac în miserie să se pearcă.

Toate măsurile acestea sînt îndreptate în contra Românilor. Resultatul real însă va fi, că îngreunându-se intabularea și destabilizarea, se vor naște confuziuni, în proprietate și în datorința de a contribui la sarcinile statului, cari, în urma urmelor vor sărăci egal pe Maghiari ca și pe Români.

Ne-am ținut de un punct, de Ocna, pentru-ca să aibă cetitorii ceva concret înaintea ochilor. Câte alte procederi de aceste nu mai sînt în toate părțile Transilvaniei, cu deosebire pe unde se fac comasări, cari au același scop de a reduce elementul român, ca earăși să se poată dice despre dînsul: *praeter mercedem laboris nil habet*.

Eată dar' presemnele despre modalitatea cum are să se răspândească „cultura“ maghiară și cum a și început deja a se răspândi: cea spirituală și cea materială.

Ei bine, întrebăm pe bărbații de stat ai Maghiarilor, din guvern și afară de guvern, că unde gîndesc ei că au să ese lucrurile în felul acesta? Gîndesc ei, că va fi cu puțință, și dacă da, va fi salutar, ca din Transilvania și din Ungaria să facă un muzeu, unde turiștii să aibă privilegiul a vedea, în modul cel mai intuitiv, cum erau țările aceste administrate înainte de 1848?

Nu scim dacă turiștii vor mai afla vre-o plăcere la astfel de spectacole. Ni se pare însă, că în cele din urmă vor rămâne puțini actori în țeară pentru astfel de reprezentațiuni intuitive.

Din toate părțile Ungariei și ale Transilvaniei emigrează oameni, mai cu seamă dintre naționalitățile nemaghiare. Stînd odată aceasta, urmează mai departe, că tocmăi brațele muncitoare părăsesc țeara. Și este știut, că pretutindinea brațele muncitoare sînt comoara țărilor, dar' nu acei ce fumează lumea prin birouri și scapă din vedere felurile defraudări din averea greu muncită și contribuită de contribuabili fără deosebire de naționalitate.

Emigrarea însă va crește în măsura, în care modalitatea arătată de a răspândi „cultura“ va deveni mai generală.

Urma urmelor n'are să fie alta, decît că Maghiarii nu se vor „prăpădi“, cum se

vaieră, dar' vor suferi o înfrângere politică și socială considerabilă; politică, pentru-că își vor scrie și subscrie ei înșiși testamentul de paupertate ca administratorii cei mai neprevăzători; socială, fiindcă vrînd să ruineze materialicesce pe alții, reflexul acelei ruineri se va descărca foarte simțitor și asupra lor.

În special noi Românii, ca oameni de o trăinicie mai mare, deși avem să îndurăm suferințe înșutite și înmiite, nu vom pătîmi cât vor pătîmi Maghiarii, dedați a fi stăpâni și a trăi din gata.

Să mai dîcem acum că direcțiunea pe care au pornit Maghiarii este greșită? Am dîs-o de atâtea ori și pentru-că am dîs-o, ne-am câștigat titlul de agitatori.

Cu risicul de a mai adauge la titlul acesta alte de felul acesta repetim, că rău fac Maghiarii, că stăruiesc pe calea, pe care au pornit și mai rău face guvernul că desmeardă cu atitudinea lui vînătoare de popularitate pe cei ce au pornit pe cale rătăcită.

Mironiști, Albiniști și Tribuniști.

În numărul dela 29/17 Aprilie „Observatoriul“ publică un articol, care se începe cu următoarele cuvinte:

„În „Tribuna“ nr. 84 și 85 au apărut doi articoli, întru cari se discută rezultatele alegerilor sinodale etc.“

Eată ce am dîs noi în numărul 84 al „Tribunei“.

„Pester Lloyd“ publică în numărul dela 22 Aprilie următoarea scire primită dela Sibiu:

„La restaurarea consistoriului făcută ieri în sinodul arhiepiscopiei române greco-orientale pentru noul period sinodal de trei ani aproape toți aceia dintre asessori, care sînt aderenți hotărîți ai așa numitului consorțiu al „Tribunei“, au fost respinși și în locul lor s'au ales alții, aderenți ai institutului de păstrare și de credit „Albina“.

Această scire e astfel formulată, încât e de prisos a mai cerceta, cine anume a pus la cale trimiterea ei.

Am mai dîs apoi în numărul 81 următoarele:

„În biserica română greco-orientală nu există partide deosebite. Nimeni încă nu a emis, în ceea-ce privesc organizațiunea și în genere viața bisericească, vre-o părere, asupra căreia oamenii s'ar fi despărțit în partide deosebite. Dacă există dar' grupări, aceste nu se întemeiază decît pe relațiuni personale.“

Și ear' în numărul 84 am dîs:

Această desbinare însă nu există decît în ceea-ce privesc viața bisericească: în viața politică așa numiții „Albiniști“, — scoși odată de sub epitropia d-lui Cosma, — nu se deosebesc întru nimic de aceia, pe care „Pester Lloyd“ îi numește foarte exact aderenți hotărîți ai consorțiului „Tribunei“. Nu e deosebire decît în ceea-ce privesc hotărîrea de a susține consorțiul, căci „Tribuna“ e susținută de toți.“

Vorbînd, în sfîrșit, despre atitudinea acelora, pe care „Pester Lloyd“ îi numește aderenți ai „Tribunei“, am dîs în numărul 85 următoarele:

Puși față în față cu o parte din amicii lor politici, așa numiții aderenți ai „Tribunei“ ar fi minat apa la moara celor ce s'ar bucura de vre-o desbinare mai adîncă în partidul național, dacă ar fi primit lupta ce li s'a impus, și ar fi mers așa departe cu ea, încât s'ar fi produs în adevăr două partide în biserică, ba chiar și în viața politică.“

Ținem dar' să fie constatat:

1. Că nu noi, ci acela, care a trimis din Sibiu o depeșă la oficiosul „Pester Lloyd“, i-a împărțit pe membrii parti-

dului național în „Albiniști“ și „Tribuniști“.

2. Că noi nu am admis, că se poate face această împărțire.

3. Că noi nu admitem, că există partide în biserica română greco-orientală;

4. Că noi am susținut, că grupările ce există în biserică, nu există și în viața politică, și

5. Că ne-am impus în timpul sinodului o anumită rezervă anume pentru-ca în biserică, ba poate chiar și în viața politică, să nu se producă partidele, care nu există.

Dacă așa este, nu înțelegem, cum în articolul din „Observatoriul“ se dă următoarele:

„Alta este partea bătătoare la ochi în acei doi articoli ai „Tribunei“, adică afirmațiunea, ca și cum între Românii locuitori în Sibiu și în regiunea acestui municipiu, ar existe trei partide politice“.

Nu este adevărat, că vreo dată în coloanele „Tribunei“ s'a afirmat, că există trei partide fie bisericesci, fie politice. Ceea-ce am afirmat noi este tocmai, **că nu există partide** în biserică și cu atât mai puțin în viața politică, ci numai aderenți ai politicei guvernamentale își dau silința de a produce, dacă nu partide, cel puțin aparență, că ele există.

De aceea ne unim, ca totdeauna, cu colegii nostri dela „Observatoriul“ și dăcem împreună cu dinșii:

Până acum noi scuserăm cu totul alt ceva, că în Sibiu existaseră, ca și în alte câteva locuri ale țerii, două partide politice române de activisti și de pasivisti, precum și că acestea s'au format și grupat, nu de când stă pe scaunul de metropol Miron Romanul, nici de când există institutul de credit „Albina“ (1873) și cu atât mai puțin de când funcționează diarul „Tribuna“, adică de un an, ci ele s'au întemeiat tocmai de 16 ani, adică din Maiu 1869. Alte partide politice noi nu am cunoscut și nu cunoaștem în sinul națiunii noastre din monarhia austro-ungurească, și chiar acestea două ca de 4 ani încoace, de când despotismul devine tot mai înverșunat, au început a dispăre, sau dacă mai voiți, ele au aflat un modum vivendi demn de bărbați înțelepți și serioși, de Români și patrioți luminați, cari sciu să distingă strâns între opinii politice și credințe religioase dogmatice, între toleranța nobilă și bigotia sêlbatică.

Așa este! astăzi aproape nimeni nu mai îndrăznește să susțină activitatea pe față și adversarilor partidului pasivist, singurul ce mai există în adevăr, nu le mai rămâne decât să-și deie silința de a fi în desbinare pe membrii acestui partid spre a-l împede în lucrarea lui.

De aceea s'a pus cestiunea între „Albina“ și „Tribuna“, nu de noi, nu de acționarii „Albinei“, ci de aceia, care pot să trimită depeșe la „Pester Lloyd“ și au interes să existe încordare între membrii partidului pasivist.

„Tribuna“ este un diar politic susținut de un institut tipografic fondat pe acțiuni; „Albina“ este un institut de credit întemeiat și el tot pe acțiuni: cine poate oare să le conteste acționarilor „Tribunei“ dreptul de a cumpăra și acțiuni de ale „Albinei“, și cine acționarilor „Albinei“ dreptul de a cumpăra și acțiuni de ale „Tribunei“? De sigur nimeni! „Tribuna“ este un diar național românesc; „Albina“ este un institut economic, care nu poate să fie nici național, nici în special românesc. Înțelegem dar, că „Albina“, ca institut, nu poate să între în relațiuni cu „Tribuna“, pentru-că foarte lesne s'ar pute compromite prin aceasta interesele acționarilor ei: nu pot însă să fie compromise aceste interese, dacă acționarii ei înșiși intră în relațiuni cu „Tribuna“.

Pentru-ca aceasta să nu fie cu puțină, s'a pus institutul „Albina“ în fața „Tribunei“, i s'a dat „Albinei“ o importanță politică, ceea-ce nu are, ca să fie susținătorii intereselor ei oare-cum siliți a se lăpăda de „Tribuna“, ba chiar angajați a se folosi de înfrurirea institutului, pentru-ca să se poată trimite la Budapesta scirea, că aderenții „Albinei“ au respins la alegerile sinodale pe ai „Tribunei“.

Jocul acesta e nevrednic de noi, și nu ne îndoiim, că nici „Observatoriul“ nu va intra în el, cum nu intrăm nici noi.

Nu avem a face, și nici că voim să avem a face nici în clin, nici în mănec cu „Albina“; nu-i suntem nici prieteni, nici dușmani; credem, că este un aședământ folositor pentru țeară și pentru neamul nostru îndeosebi, și chiar dacă avocatul acestui institut nu simte, cât de rău îi șede, să ceară intervenirea judecătorilor, pentru-ca să-și procure favorul de a publica în coloanele „Tribunei“ recriminări la adresa noastră, chiar dacă unii dintre membrii direcțiunii institutului lucrează, ca să ne sape, noi nu ne vom lăsa să fim angajați contra institutului. Căci nu ca avocat și nu ca membri în direcțiune, ne fac acestia ceea-ce ne fac, ci ca oameni cu slăbiciune.

Suntem convinși, că nici „Observatoriul“ nu va înțelege lucrul altfel și că articolul, în care ni se impută, că noi împărțim pe Români în partide și noi punem cestiunea între „Tribuna“ și „Albina“, atât de neadevărat în premisele lui, s'a străcurat oare-cum pe furis în coloanele „Observatoriului“.

Ar trebui să ne perdem toate iluziunile, dacă am crede, că este cu puțință, ca de dragul sprâncenelor unui singur om, fie acesta chiar și o rudă apropiată a Metropolitului Miron să se producă o în-

cordare chiar și între cei mai apropiați și mai uniți în vederi și în tendențe dintre membrii partidului nostru, că „Observatoriul“ ar pute vreo-odată să servească cauza desbinării dintre noi.

Aceasta, acum, după încetarea „Viitorului“, e treaba „Telegrafului român“, a moștenitorului legitim și totodată și testamentar al „Viitorului“.

N'are nimeni nevoie să apere „Albina“ față cu „Tribuna“, pentru-că „Tribuna“ susține institutul „Albina“ și nu combate decât pe aceia, care vor să producă zizanie între noi. Ear' acestia își pun ouele în „Telegraful român“, ear' nu prin diare independente.

Revistă politică.

Sibiu, 18 Aprilie st. v.

Numai cei mai mari optimiști pot să se gândească acum la o rezolvare pacinică a conflictului anglo-rus. Declarațiile d-lui Gladstone făcute în parlamentul englez cu privilegiul motivării acordării unui credit de unsprezece milioane, pregătirile de războiu ale Angliei și ale Rusiei sunt destule motive, de a nu mai da nici un creșământ asigurărilor de pace, vină ele de unde vor veni.

Toată nădejdea am av-o în întervenirea cutărei puteri continentale, și aceasta cu atât mai virtos, cu cât puterile mari europene sunt toate interesate, având acum lipsă de cea mai mare liniște, și sciind de altă parte, că războiul afghan n'are să rămână în Asia, ci în curând se va preface într'un mare războiu european.

Războiul anglo-rus încă nu e destul de pregătit pentru Asia și acolo e deocamdată imposibil. Adevăratul războiu se va purta în Europa, la Marea-ostică și la Marea-neagră. Dacă acum s'ar face apel la cutare putere pentru întervenire, acela s'ar pute face numai către America de Nord, Germania sau Franța, și chiar aceste n'au dovedit în timpul din urmă multă prietenie față cu Anglia, — ear' Austriei i sunt legate mâinile prin întervenirea dela Schiernievițe.

Scirile cele mai nouă, pe cari le avem cu privire la acest războiu sunt următoarele: Din Londra se scrie, că vorbirea dlui Gladstone a fost un cap de operă oratoric și a făcut efectul cel mai ciudat. Toată casa, și chiar galeriile au aplaudat. Primirea unanimă și fără de nici o desbatere a creditului extraordinar e unicul cas în istoria parlamentară a Angliei. Aprobare viuă a întimpinat îndeosebi declararea: „noi o scim prea bine, că atacarea Afganilor a fost un atac rusesc,

că Afganii, popor și principe au trebuit prin aceasta să sufere mult, și că noi nu putem să închidem cartea aceasta prin cuvintele: nu ne vom mai uita în ea!“

„Daily News“ primesce din St-Petersburg scirea, că din isvor sigur se comunică, că între Ruși și Afgani s'a întâmplat din nou o ciocnire și se dă că armata rusească de vre-o 1700 capete a fost total nimicită. Publicul dă creșământ acestei sciri, deși îi lipsește încă adevărarea oficială.

Din Petersburg i se comunică, diarului „Neues Wiener Tagblatt“, că în 19 a lunii c. s'a ținut un consiliu de războiu sub presidența împăratului Alexandru III., în care s'a hotărât mobilizarea întregii flote de războiu și asigurarea fruntariilor imperiului față cu un atac din afară. Porunca respectivă s'a și signat încă în acea zi decătră împăratul. În laboratorile și atelierele din Kronstadt și Petersburg se lucră și și noapte, și ministrul de războiu rusesc a ordonat deja mobilizarea parțială a armatei rusești.

Războiul anglo-rus și România.

„Vocea Covurluiului“ din Galați, România, scrie:

„Scirile ce primim din Bucuresci ne anunță că Camerele române vor fi convocate pe la finea acestei luni sau la începutul lunii Maiu în sesiune extraordinară. Această scire denotă, că situațiunea în afară este foarte încurcată și că sorții unui războiu, ale cărui proporțiuni, nu se poate prevedea cari vor fi, sporesc din ce în ce. Ne aducem aminte că primul ministru, cetind mesagiul de închiderea sesiunii ordinare a Camerelor la 20 Martie, a adaus cuvintele următoare: „La revedere, la toamnă. Facă cerul să nu fim nevoiți a ne întruni mai curând“.

„Cuvintele președintelui consiliului făceau evident alusiune la situațiunea exterioară, care încă de pe atunci se desemna destul de încurcată. De atunci această situațiune nu numai că nu s'a mai luminat, ci din contră a devenit atât de posomorită, încât guvernul crede necesar a convoca extraordinar Corpurile legiuitoare spre a le lua avisul. Fără îndoială nu noi suntem în cauză, dar' războiul odată început, chiar în altă parte a lumii, ar fi aproape imposibil a nu se întinde și în Europa. Cestiunea Orientului ar pute fi redeschisă, și această cestiune ne atinge de aproape pe noi, popor ce suntem la porțile Orientului.

„În adevăr scirile ce ne aduce telegraful de câteva zile nu sunt de natură a ne mai lăsa speranță, că războiul va pute fi evitat între Anglia și Rusia, și odată acest războiu început, e cu neputință ca el să nu se întindă în Europa, deoarece ce nu în Asia, ci în Europa, Anglia ar pute atinge serios pe Rusia, în Baltica și Marea-neagră.

Foița „Tribunei“.

Bunica

de Bojena Němcová,
tradusă din limba boemă
de Prof. Dr. Urban Iarník.
(Urmare.)

Punându-se bătrânii în grădina la odihnă, mai venia la ei și calfa dela moară, și vorbeau cu toții despre slujba dumnezească, despre predică, despre vestirile făcute de preot, își aduceau aminte de oamenii, pentru care preotul făcuse rugăciuni în biserică; își spuneau unii altora, pe cine au vădut la biserică; vorbeau apoi de sămănături, de inundațiuni, de ger, de țesătură, de nălbirea pânzăturilor și de reușita inului în acel an. Mai venia, pe la sfârșit vorba, și la gendarmii de Kramolna și la scirile criminale de prin gazete. Calfa morarului scia totdeauna foarte multe; înspre seară însă, când oamenii veniau să macine, el tăcea deodată, aducându-și aminte de dicătoarele: „Cine vine mai nainte, mai nainte macină“. Morarul se ducea apoi să vadă ce mai e pe la crâșmă, ear' vecinele bune rămăneau vorbind ele singure mai departe.

Earna copiii petreceau toată după-ameașia în odaia cu cuptorul ori în dosul vetrei; cuptorul era mare, căci patul slujnicei era în dosul lui și Maria își avea și ea tot acolo păpu-

șile și toate jucăriile. Când copiii se adunau cu toții aici, locul era îndesuit, ear' pe treapta ce a de mai sus stetea de pază cănele cel mare. Toate Duminecile se făcea aici, la acest cuptor, nunta vre-uneia dintre păpuși. Hornarul era totdeauna mirele, ear' ciobanul, Nicolae, făcea serviciu de preot. Apoi copiii mâncau, beau și jucau. Se întâmpla adeseori, că vre-unul dintre copii călca pe coada cănelui, care începea apoi să schiaune de nu-i mai lăsa pe cei din odaia de de-alături să vorbească. „Vă rog copilor, — dăcea muma, să nu-mi spargeți cuptorul: mâne trebuie să coc în el“. Și se făcea liniște la cuptor; copiii se jucau de-a tata și mama, și cocolofreul îi aducea mumei tinere un copilaș mititel. Adela, care nu scia să facă onorile, primia rolul de moașă, eară Vilim și Ioan erau nașii și duceau copilul la botez, dându-i numele Oanea Prostul. Urma după-aceia, din nou, un prânț de cumetrie, minunat prânț, din care i-se făcea și cănelui parte, pentru-ca să i se alineze cu atât mai virtos durerile. Oanea cel mititel creștea iute, căci tatăl seu îl și ducea la școală; Ioan se făcea dascăl și-l învăța să silabiseze. Dar' un singur scolar îi era lui prea puțin; el dădea dar' peste puțin: „Sciți ce? — haida să ne jucăm cu toții de-a școală!“ Ioan se făcea acum magistrul, și se supăra groaznic pe elevi, fiindcă nu-i aduceau tesele făcute gata. Fiind însă că altfel nu se putea, nu-i rămânea decât să o treacă și aceasta cu vederea.

Cănele, care era și el la școală, dar' nu scia nimic decât să sforăie în dosul vetrei, fu condamnat de domnul magistrul să capete două lovituri cu vergeaua și să i se atîrne apoi de coadă o bucată de hârtie scrisă în negru, un lucru, care nu se putea executa atât de lesne, cum ai crede. Căci îndată-ce simți că i se leagă ceva de coadă, marele flocean sări înfuriat de sus de pe treaptă jos lângă cuptor, sbuciumându-se groaznic și rupând sémnul de rușine ce i s'a pus. Calfa morarului sări înspăimântat de pe scaun, bunica tresări, ear' morarul, făcând cu tabachiera un gest amenințător spre cuptor striga: „Broscuile! Sac de raci, ce sunteți, stați pe pace! — ori o să vedeți ce vă fac, dacă mă scol!“

Întorcându-și apoi tabachiera, se uită în altă parte, pentru-ca copiii să nu bage de seamă, că nu-și poate stăpâni risul.

„Maș rămăși, că aceasta nu a făcut-o altul decât ștregarul nostru!“ — grăi bunica. — „Trebuie să plecăm de aici; copiii acestia ar fi în stare să răstoarne toată moara cu susul în jos“. Jupânul morar se pune înșe în potriva plecării, căci nu era încă povestirea războiului dintre Francezi și cei trei suverani aliați. Bunica îi cunoștuse pe toți trei; avea multe experiențe, cunoștea toate armile — și toți credeau ceea-ce spunea dînsa.

„Și cum erau cei trei oameni de ghiață, pe care Rusul i-a trimis lui Bonaparte?“ —

întrebă ucenicul, un flăcău cu înflăcășare plăcută. —

„Nu găcesci tu, că erau cele trei luni de eamnă, Decemvrie, Ianuarie și Februarie?“ — îi răspunse calfa. — În lunile aceste în Rusia e atât de frig, încât oamenii sunt siliți să-și pună capul într'o cutie, pentru-ca nu cumva să le degere nasul; și fiindcă Francezii nu sunt deprinși la nisce geruri ca aceste, înghețară cu toții, când ele sosiră. Ear' Rușii sciau prea bine, că așa o să se întâmple, de aceea i-au ținut acolo. Acesta e lucru, care de sine se înțelege!“

„Și ai cunoscut d-ta în adevăr pe împăratul Iosif?“ — întrebă alt ucenic al morarului.

„Cum să nu-l fi cunoscut? — Am vorbit cu el și cu mâna lui mi-a dat talerul acesta, — grăi bunica, arătându-i talerul încungiurat de granate.

„Povestiri-ne, bunico, — cum s'a întâmplat aceasta,“ — strigară cu toții deodată. Copiii nici n'auziră bine întrebarea, când și rămăseră cu toții molcomi, coborîndu-se dela cuptor, ca să o roage pe bunica să le mai spună istoria, pe care o sciau și ei destul de bine.

„Dar' jupâneasa morăriță și jupânul morar au mai audiat-o, li-am mai spus-o.“

„Istoriile frumoase se pot auzi și de două ori, de multe ori fără ca să ți se urească de ele. Vă rog, spuneți-o!“ — grăi morărița.

(Va urma.)

„Când lucrurile au ajuns până a se rechemă ambasadorii, după cum anunță „Times“ când oficioasa „Gazeta națională“ din Berlin, spune că împăratul Germaniei a primit dela Țar o scrisoare, în care autocratul Rușilor spune că are puțină speranță de a menține pacea, lucrurile trebuie să fi ajuns departe. Se știe, că împăratul Germaniei luase oficiul de a căuta să împăciuească pe cei doi adversari; cum se vede însă, buna sa voință nu a reușit, și dacă cuvântul bătrânului imperator nu a avut trecere, la ce trebuie să ne mai așteptăm?

„Anglia, odată războiul declarat, va căuta negreșit a introduce flotele sale în Baltica și în Marea-neagră spre a bloca litoralul rus din aceea parte, și nici nu poate face altminternea, căci ea, nefiind o putere continentală, nu este tare decât pe apă. Spre a pute intra însă în Marea-neagră, trebuie să treacă prin strimtorile Dardanelor și Bosforului, și aceste strimtori se află în mâinile Turciei.

„Aceasta explică stăruințele puse de cabinetele din Londra și St.-Petersburg de a trage pe Turcia în partea lor. Aceste strimtori prin tratatul de Paris sunt declarate neutre, și trecerea lor e oprită vaselor de război fără consimțământul Turciei. Puterile semnate a tratatului de Paris stăruiesc acum pe lângă Poartă ca ea să observe cea mai strictă neutralitate și să oprească trecerea strimtorilor atât vaselor ruse cât și celor engleze. Poarta ar păre dispusă a urma sfaturile puterilor; dar' putere să o facă? Aci e cestiunea.

„O telegramă ce publicăm mai sus — dăce numitul dăar — spune, că dăarul „Times“ consideră, că dacă războiul va izbucni, protestările Poartei nu vor pute împiedea flota engleză de a pătrunde în Marea-neagră; cu alte cuvinte: Anglia e decisă a forța strimtorile chiar cu sila. Ce s'ar întâmpla în un asemenea cas? Poarta va apela la puteri, și aceste, dacă vor voi să se respecte neutralitatea Bosforului și a Dardanelor, nu vor pute decât să intervină și ele cu forța. Aci e pericol. Această intervențiune poate aduce redeschiderea cestiunii Orientului, și aci și situațiunea României devine delicată“.

Conflictul anglo-rusesc.

„Telegraphul“ din Bucuresci ocupându-se cu conflictul anglo-rusesc scrie:

„În afară de interesul general, conflictul afgan, cu toată depărtarea, prezentă pentru noi un interes special: ori cât s'ar păre de straniu aceasta, e așa.

Necurmata înaintare a Rusiei în Asia-centrală impune ori-cui întrebarea: ce caută ea aci, ce scop urmărește?

Rusia nu e o țeară închisă; ea e udată la nord-vest de Marea-baltică, la sud de Marea-neagră, la sud-est de Marea-caspică și, în sfârșit, la nord de Marea-înghețată, care pe coastele ruse e navigabilă o mare parte a anului. Ea nu se găsește în situațiunea Germaniei înainte de cucerirea Holsteinului, strînsă și înădușită de alte țeri. Pornind dela această constatare, nu se poate admite că Rusia rivnesce cât de puțin la cucerirea Indiei, care ar aduce-o la Oceanul indian. În giurul acestei afirmațiuni se grămădesc și alte argumente de o deosebită gravitate. Mai întâiu, pentru a ajunge în Indii, Rusia trebuie să înghiță un pustiu întins, presărat numai ici coala de câte o oază, imposibil de stăpănit; ar fi pentru Rusia a-și pregăti ruina, dacă s'ar gândi un singur moment să grămădească sub stăpânirea sa nenumăratele triburi nomade, imposibile de administrat.

Apoi, se presupunem un moment că Rusia ar avea destulă putere pentru a absorbi imensul teritor pînă la fruntaria Indiei; aceasta nu i-ar înlesni de loc acțiunea. În adevăr, sub domnia engleză, Indienii au făcut progrese repezi, naturale în condițiunile climatice ale țerii. Numai prin o guvernare înțeleaptă, prin neconținute concesii gradate, Britania mai poate conține numeroasa populație indiană; în administrațiunea engleză, unul din cele mai grele și mai importante departamente e al Indiei. În aceste condițiuni, se poate prevedea cu siguranță momentul, când India va fi de sine stătătoare, printr-o mișcare gradată, încaută, dar' necurmată. Fie dăis în treacăt că o asemenea transformare n'ar produce de loc ruina Angliei.

Eată ce element ar avea să cucerască Rusia: un element în mișcare căt' începerea

națională. Opozițiunea ce ar întâlni Rușii ar fi așa de mare, încât, considerând depărtarea cămpului operațiunilor de Rusia, se poate afirma cu siguranță, că ei n'ar fi în stare se o învingă. Putem să ne închipuim că diplomația rusă, din ori-ce timp, nu a vădut ce vede toată lumea?

În scurt, Rusia n'are nevoie de India și nu poate s'o cucerască, chiar dacă ar voi. Cu toate acestea, e incontestabil, că Rușii înaintază în Asia, că înaintarea lor amenință domnia engleză în India; ce scop urmăresc ei?

În acest labirint, avem un indiciu sigur, care trebuie să ne conducă, Rusia atinge Marea-neagră, dar' acțiunea ei în această mare e împedecată de domnia turcă asupra Dardanelor. „Dardanelele gîtuie Rusia“, aceasta a trecut deja în stare de proverb la diplomația rusă; în mod constant, în veacul din urmă, o vedem luptând, svîrcolindu-se pentru a scăpa de strîsoarea care îi sugrumă avîntul. Congresul de Paris, cel de Viena, cel de Berlin în sfîrșit măturisesc această luptă.

Visul Rușilor, de a pune odată mîna pe Constantinopol, pe mult cîntatul oraș al Țarilor, nu e o legendă; poporalitatea lui arată tocmai că nu e un rezultat al fantasiei, ci efectul unei trebuințe reale. În adevăr, din toate mările care scaldă țărmurile Rusiei, Marea-neagră singură servește în adevăr economia rusă; fără greșală se poate dice, că dezvoltarea Rusiei e strîns legată de soartea acestei mări.

Examinarea conștiențioasă a situațiunii ne împinge deci forțat la concluziunea, că tot ce fac Rușii în Asia, o fac numai în vederea Dardanelor, în vederea unei deslegări favorabile ei a cestiunii orientale.

Ceea-ce face pe mulți să nu admită această ipotesă, e o confuziune ce de mult timp se face, și a prins adînci rădăcini. Trebuința fatală a Rusiei de a fi stăpână pe Marea-neagră s'a transformat în dorința ce ar fi nutrit Rusia de a pune mîna pe Peninsula-Balcanică.

Se poate foarte bine ca, în poporul rus, acest vis să existe; nu putem însă admite, că diplomația rusă îl împărtășește cât de puțin. Altă-dată, lucrul ar fi fost cu puțință; astăzi nu mai e așa. Ca și pentru India, silii sîntem să constatăm, că Rusia nu poate să înceapă o asemenea întreprindere și că, chiar dacă ar îndrăzni, ruina i-ar fi pedeapsă. Nu trebuie să se uite nici un moment starea politică și financiară a Rusiei pe de o parte, pe de alta, că configurațiunea politică a Peninsulei-balcanice s'a schimbat așa, încât zădărnicește o asemenea întreprindere.

Eată, prin urmare, singura ipotesă admisibilă: Rusia manevrează în Asia pentru a ajunge, nu la stăpînirea Peninsulei-balcanice, ci a Mării-negre.

Din acest punct de vedere privită cestiunea, nu se poate tăgădui, că ea are un deosebit interes pentru noi, cari n'avem alți plumăni de resuflat decât tot Marea-neagră. Aceasta trebuie să dea de gîndit oamenilor nostri de stat; pentru noi, în afară de interesul natural ce avem la Marea-neagră, altă cestiunea orientală nu există. În această parte trebuie să ne îndreptăm deci privirile.“

Corespondență particulară

a „Tribunei“.

De sub poalele Munților-apuseni
în 26 Aprilie st. n.

În credință, cumcă sub poalele Munților-apuseni o parte bună din inteligența română ar sta în legătură de corespondență cu redacțiunea oare-cărui dăar român din Transilvania, nu-mi permisesem a trece preste marginile, cari pînă acum îndestul le-am putut observa. Așteptam deci dintr'o peană mai dibace a ceti întemprările dălii din era constituțională maghiară credînd, că publicul român — dacă nu în genere, dar' în parte — se va interesa de trista noastră soartă apăsătoare și actualmente doară chiar distrugătoare, vin ea cel mai slab de condeiu a v' aduce la cunoștință întemprările de dă, cari sub firma constituțiunii și a dreptului public nu încetează din cursul lor, și ca să fiu mai obiectiv, primind informațiuni exacte, v' scriu numai ce pot și afirma.

Abstrăgînd dela sərbătorearea centenarului lui Horia, când contrarii nostri politici — frații Maghiari — avînd respect și de umbrele martirilor Horia, Cloșca și Crișan, au ordonat unele despărțiminte de gendarmerie și adică: pentru comuna Crișău 4 gendarmi cu dă pretor și hai-ducul în frunte, ear' pentru Intregalea alți 4 cu sub-pretorul ca conducător, bona fide ca doară se susțină ordinea pentru sərbarea umbrelor Horia, Cloșca și Crișan; căci alt înțeles nu avea inspec-

țiunea ținută. Căci după cum se știe, parastas tot s'a ținut nu numai acolo, dar' chiar și în reședința solgăbirăescă, unde lipsind atât personalul administrativ, cât și gendarmii, totuși ordinea în poporul român a fost exemplară, și nici că putea altminternea fi, căci poporul român este deja cunoscut de pacient, indulgent și iubitor de ordine.

Am dăis, că abstrăgînd dela aceste, numai per tangentem le-am înșirat. Ceea-ce m' face a v' comunica, este alegerea de notar în comuna Ighiul-mare, întemprată la 16 Martie st. n. a. c. Ca să aveți o iconă fără colorii false, v' scriu alegerea constituțională de notar pe baza §-lui 83 art. de lege XVIII din 1871, după cum întru adevăr s'a întemprat. Concurenți au fost 7, dintre cari 2 Români. Dar' ce se v'ede? cei 2 Români, în urma recercării dlui pretor Köblös Miklos, au trebuit să repășească înainte de alegere cam cu o oară și jumătate și încă în urma unor presiuni absolutiste, dacă nu le putem numi brute sau marțiale. Domnul pretor, ca să-și asigureze reușirea clientului sau concurentului Bakcsi Endre, a forțat repășirea Românilor cu cuvintele: „A mig fennáll a magyar kormány megmutatom, hogy az oldh templomokban nem üzetik több politikát, vagy nem áll fenn a kormány és elvész az egész“, (pînă când sustă guvernul maghiar, voi dovedi eu, că în bisericile române nu se va mai face politică sau nu va mai susta guvernul și se prăpădesce totul), ear' sub-pretorul a dăis: „tudja meg, hogy ha nem lép ki és meg lesz választva, üldözni fogom végtelenig“, (se știe, că dacă nu repășesci și vei fi ales, te voi persecuta pînă la infinit). Făcesc toate aceste pe baza constituțiunii maghiare și a legii în vigoare, după cum o interpretează d-lor, dacă cumva nu au mandat dela superiori. În urma acestora respectivul notar român, nevoind a se pune țință loviturilor fără cruțare ale superiorilor sei, a trebuit să repășească. Aceste atentate constituționale au produs alegerea unui notar, de care, chiar și la cei-ce l-au censurat, le este rușine, căci între altele tocmai solgăbirăul și-a făcut observațiunea, că de va fi ales, nu-l va întări. S'a întemprat însă contrariul. Poporul suferă, ear' solgăbirăului poate să-i fie rușine de expresiunile sale.

Aceste sînt scrise cu toată obiectivitatea, sinceritatea și claritatea după cum s'au întemprat. Prin aceste se dovedește prea pe deplin, cumcă dreptului premerge forța, cumcă Români nici postul de notar nu-l pot ocupa fără de a fi unelte oarbe mai marilor, ađi Unguri, prea pe deplin se constată pînă unde duce șovinismul maghiar. Las' să cadă interese, capitale de mare însemnătate pentru comune, numai să se satisfacă nesațiul monstrului maghiaron.

Aceste vi le-am descris după o iconă destul de exactă, ca Români, cari se interesează cătuși de puțin de soartea fraților lor, cari suferă de o boală grea și sub guvernul actual necurabilă, și care cu timp trage la perire nu numai pre cei vinovați, dar' chiar și pre cei ce lucră pentru binele acestui stat — să-și poată face o oglindă destul de lucitoare, în care să vadă, care este țința celor dela putere, căci pînă acum în comitatul Albei-inferioare, — afară de un sub-pretor român și unul renegat — nu avem alți Români nici în gremiu. Apoi acum vine soartea notarilor în joc, ca să nu mai fie nici notari de Român. Va veni timpul când nici dascăli, sau poate chiar și preoți vor trebui să-și renege ritul, confesiunea și poate și naționalitatea, ca să poată servi altarului dăeșce, pentru-că e știut, că expectoruțiunile dlui solgăbirău mai sus citate au puresc din nevinovata aducere aminte la popor prin preoți, ca să-și aleagă un notar harnic pentru trebuințele Ighiului, fără de a numi însă persoana. Dar' durere! vocea lor a sunat în pustie, căci presiunea domnească a fost mai mare ca ruga prețească.

Să nu se iee în nume de rău, că faptele întemprate din modestie cătră cei chemați, s'au comunicat așa tărdui, și acum însă cred, că pot servi de leac cel puțin pentru viitor.

Scrutatorul.

Cronică.

Ploaie. Cerul era ađi dimineață înnorat și pe la 10 oare înainte de ameađi a început să stropască puțin, circa 5—10 minute.

Spargere și furt. Ađi noapte au intrat după spargerea ferestrelor de-cătră strada iernii nisece hoți în localul tipografiei eređilor lui Th. Steinhausen. Aci au spart ușa comptuarului și au furat din casă toți banii.

Focuri. Focul din Cluj s'a putut localisa arđînd numai cele 6 case, despre cari am făcut în numărul de ieri amintire. — În Orăștie a ars în 27 a. l. c. șura și șoprușul tēplaruului Brassay. — În M.-Oșorheiu s'a aprins ferăria cea mare din strada verei. Focul s'a localizat.

Institutul român de credit și economii din Orăștie după cum vedem din apelul ce ni s'a trimis se va înființa cu un capital fundator de 50.000 fl. prin emisiunea alor 1000 acțiuni a 50 fl.

Mișcări militare în România. „L'Indépendance roumaine“ spune că se vor bescedespre

concentrarea unei diviziuni militare în Dobrogea spre a întări trupele ce se află acolo. Același dăar spune că flota română ar fi primit ordinul să se ducă la gurile Dunării. Tot L'Indépendance roumaine“ spune că o comisiune militară, compusă din trei ofițeri de geniu și artilerie, va merge în dăilele aceste la Londra spre a lua în primire o însemnată comandă de cărtușe și material de războiu.

Statua lui Rosetti. Consiliul comunal al Bucurescilor a hotărît de a deschide o subscripțiune publică pentru ridicarea unei statue lui Rosetti. Primăria însăși s'a subscris spre acest scop cu suma de 10.000 franci.

O inovațiune în armata rusă. Dăarele militare ruse semnalează o inovațiune, care se speră că va avé bune rezultate: sub-oficiierilor li s'a dat fluere de signale, cari să serve a chema pe tiraliiori împrăsciați; în timpul unei vii împușcături, aceste fluere vor fi foarte folositoare și vor înlocui vocea pe când se fac comănde, cari nu se aud pe cămpul de războiu. Sentințele vor avé asemenea fluere; ele vor servi la trebuință pentru a chema ajutoare.

Varietăți.

(Albirea electro-chimică a hărtiei.) Cestiunea albirei electro-chimice a dat deja loc la multe cercetări, ea părea aproape resoluată în privința cânepii, și mai multe fabrici din Nord întrebunțează cu folos un nou metod descoperit de D. E. Hermite. De altă parte acest inventator instalează într'o fabrică de hărtie, un atelier de albire, care va fi pus în mișcare în curînd. Acest metod consistă în descompunerea clorului de calcium sau a clorului de magneziu prin trecerea curentului electric.

Se obține astfel un lichid înzestrat cu o putere decolorantă din cele mai tari. În prezența fibrei vegetale, sarea se recombune pe măsura ce se operează decolorarea, astfel că la finele operațiunii lichidul poate să mai servească la o nouă operație.

Toate dificultățile pentru aplicarea acestui sistem par a fi fost înlăturate. Se crede prin urmare că va da același rezultat ca pentru in. D. E. Hermite a luat brevete încă pentru alte invențiuni, spre exemplu pentru fabricarea sodei, și recompunerea leșiilor, care au servit la spălarea materiilor fibroase. Procedul seu dă, dintr'o singură operațiune, sodă caustică pură.

(Noue aplicațiuni ale hărtiei.) Întrebunțarea hărtiei pentru scopuri tehnice începe să iee proporțiuni tot mai mari. Astfel, după exemplu Americii, s'au introdus și în Germania roți de drum de fer, preparate din hărtie. Experiențe s'au făcut cu aceste roți pe o întindere de 54.000 de kilometri. În America se fac acum încercări de a construi linii sau șine de hărtie. Compania liniei de-fer din Chicago și Milwaukee s'a și pus deja pe lucru. Masa de hărtie (pastă), supusă unor presiuni atmosferice foarte mari, așa încât șina de carton se poată suporta cele mai grele locomotive, și fără ca această linie să fi expusă influenței atmosferice.

O altă întrebunțare industrială de tot nouă a hărtiei este aplicarea ei la construirea de cupole (acoperișe) în observatoriile astronomice. Hărtia se întrebunțează tot comprimată. O asemenea cupolă de hărtie comprimată s'a construit deja la observatorul Columbia-College din New-York. Această cupolă este așa de ușoară, încât se poate învîrți cu mîna, și se compune din 24 de părți, avînd un diametru de 6 metri și o înălțime de 3.35 metri.

În America se mai prepară acum din carton de acesta și tuburi pentru gazul aerian. După-ce hărtia (de cânepă) e trecută prin o baie pe asfalt topit (smoală) e învîrțită pe un sul de diametru cerut după trebuință. Țeava se supune apoi unei presiuni hidraulice, dându-i-se forma necesară, și se spală după aceea în apă rece. Scoțîndu-se din lăuntru sulul, partea interioară a tubului se înbibă cu o masă impermeabilă.

Aceste tuburi excelează prin ușurința, soliditatea și efinăitatea lor. Avînd 8 milimetri grosime în părăți, resistă la o presiune de 15 atmosfere.

De curînd în Breslau s'a construit un coș înalt de 15 metri tot de hărtie. Industria metalelor e dar' amenințată și dînsa de geniul invențiunilor.

Serviciul telegrafic

al
„TRIBUNEI“.

Budapesta, 30 Aprilie n. Casa deputaților a acceptat proiectul de lege privitor la cadastrul fonciar în general și în special. Ședința proximă se va ținē în 5 Maiu n. La pertractare ajunge proiectul de lege privitor la ridicarea comuniunilor din fosta graniță militară.

Director: Ioan Slavici.
Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acțiuni în Sibiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula**.